

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków, dnia 1 września 2025 r.

Poz. 4994

UCHWAŁA NR XVIII/251/2025 RADY GMINY LISZKI

z dnia 27 sierpnia 2025 roku

**w sprawie przyjęcia Programu Usług Społecznych na lata 2025 - 2026 realizowanego w ramach projektu
"Centrum Usług Społecznych w Gminie Liszki"**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940), oraz art. 4 ust. 1, ust. 2, ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1818) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Usług Społecznych na lata 2025 - 2026 realizowany w ramach projektu "Centrum Usług Społecznych w Gminie Liszki" stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Liszki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Przewodniczący Rady Gminy Liszki

mgr inż. Zbigniew Kaczor

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

Załącznik do uchwały Nr XVIII/251/2025

Rady Gminy Liszki

z dnia 27 sierpnia 2025 r.

Program Usług Społecznych na lata 2025 - 2026 realizowany w ramach projektu "Centrum Usług Społecznych w Gminie Liszki"

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

Sierpień 2025

Spis treści

I. WSTĘP	3
I 1. Nazwa i czas realizacji Programu	3
I 2. Definicje użytych pojęć	3
I 3. Cel, podstawa opracowania oraz założenia ogólne Programu	4
I 4. Krótkie omówienie kontekstu społecznego gminy	5
I 5. Odniesienie do diagnozy potrzeb społecznych	7
II. PODSTAWY PRAWNE I DOKUMENTY STRATEGICZNE	9
II 1. Akty prawne	9
II 2. Strategia Rozwoju Gminy	10
II 3. Powiązania z dokumentami powiatowymi, wojewódzkimi i krajowymi	11
III. POTRZEBY UZASADNIAJĄCE REALIZACJĘ PROGRAMU (WNIOSKI I REKOMENDACJE WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY)	14
IV. CELE PROGRAMU	18
IV 1. Cel główny	18
IV 2. Cele szczegółowe	18
V. ZAKRES PLANOWANYCH USŁUG SPOŁECZNYCH	19
V 1. Pakiety usług społecznych	19
V 2. Warunki i tryb kwalifikowania osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w Programie	21
V 3. Dane osobowe niezbędne do zakwalifikowania osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w Programie	23
V 4. Opłaty za usługi społeczne	24
V 5. Sposób dokumentowania spełnienia warunków do korzystania z usługi	25
VI. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ	26
VII. ZASOBY I PARTNERSTWA	26
VII 1. Kadrowe, organizacyjne, finansowe	26
VII 2. Budżet programu i źródła finansowania	27
VIII. WSKAŹNIKI I MONITOROWANIE	27
VIII 1. Proponowane wskaźniki efektywności i rezultatów	27
VIII 2. System monitorowania i oceny realizacji Programu	28
VIII 3. Częstotliwość i forma raportowania	28
IX. EWALUACJA I AKTUALIZACJA PROGRAMU	29

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

IX 1. Metody i terminy przeprowadzania ewaluacji	29
IX 2. Zasady aktualizacji programu	29

I. WSTĘP

I 1. Nazwa i czas realizacji Programu

Program Usług Społecznych na lata 2025 - 2026 realizowany w ramach projektu "Centrum Usług Społecznych w Gminie Liszki".

I 2. Definicje użytych pojęć

- **Centrum/CUS** – Centrum Usług Społecznych w Liskach;
- **Mieszkaniec Gminy** – osoba, której stałe miejsce pobytu znajduje się na terenie Gminy Liszki;
- **PUS/Program** – Program Usług Społecznych na lata 2025 - 2026 realizowany w ramach projektu "Centrum Usług Społecznych w Gminie Liszki";
- **Osoba korzystająca z usług społecznych** – osoba spełniająca kryteria i warunki kwalifikowania, określone w Programie i której przyznano prawo do skorzystania z ww. usług.
- **Opiekun faktyczny** – opiekun osoby niesamodzielnej lub osoby z niepełnosprawnością sprawujący okresową lub stałą opiekę nad osobą niesamodzielną lub z niepełnosprawnością.
- **Osoba z niepełnosprawnością** – osoba posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności, wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych lub orzeczenie równoważne oraz dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności.
- **Osoba potrzebująca wsparcia w codziennym funkcjonowaniu** – osoba, u której stwierdzono konieczność okresowej lub stałej opieki lub pomocy innych osób w zakresie odżywiania, przemieszczania się, pielęgnacji ciała, higieny osobistej i otoczenia oraz prowadzenia gospodarstwa domowego z powodu naruszenia sprawności organizmu.
- **Przedstawiciel ustawowy** – osoba dokonująca czynności prawnej w cudzym imieniu (rodzic, opiekun, kurator), której źródłem umocowania są inne zdarzenia prawne niż czynność prawna reprezentowanego, tj. udzielenie przez niego pełnomocnictwa.

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

- **Usługi społeczne** – usługi w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.
- **Ustawa** – ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. 2019 poz. 1818).
- **Wnioskodawca** – osoba składająca wniosek o zakwalifikowanie do korzystania z usług społecznych (np. osoba, która będzie korzystała z usług, przedstawiciel ustawowy, opiekun faktyczny).

I 3. Cel, podstawa opracowania oraz założenia ogólne Programu

Celem nadrzędnym Programu Usług Społecznych w Gminie Liszki na lata 2025-2026 (zwanym dalej Programem) jest zwiększenie dostępności mieszkańców gminy Liszki do zintegrowanych usług społecznych, adekwatnych do potrzeb społeczności lokalnej w oparciu o zasady kompleksowości, podmiotowości, jakości, powszechności, współpracy, pomocniczości oraz wzmacniania więzi społecznych.

Niniejszy Program Usług Społecznych opracowano na podstawie art. 4 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. 2019 poz. 1818). Zgodnie z tym przepisem:

- rada gminy może przyjąć, w drodze uchwały, program usług społecznych, określający usługi społeczne wynikające z potrzeb wspólnoty samorządowej,
- uchwała w tej sprawie stanowi akt prawa miejscowego,
- rada gminy może przyjąć więcej niż jeden program usług społecznych.
- opracowywanie, przyjmowanie, realizowanie i ocena programów usług społecznych należy do zadań własnych gminy o charakterze fakultatywnym.

Priorytetem Centrum Usług Społecznych w Liskach jest zbudowanie lokalnego systemu usług społecznych, świadczącego kompleksowe, dostępne cenowo usługi dla ogółu mieszkańców. Proces ten opiera się na dwóch ważnych filarach:

- utworzenie bazy usług społecznych, świadczonych w CUS w sposób zintegrowany (wybór usług społecznych spośród ogółu dostępnych, z obszarów wymienionych w ustawie) –integracja przez CUS usług dotychczas rozproszonych i świadczonych przez różne instytucje, co pozwoli na efektywne wykorzystanie istniejącej infrastruktury społecznej;
- wprowadzenie nowych usług społecznych, które będą dostępne dzięki uchwaleniu Programu Usług Społecznych w Liskach.

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

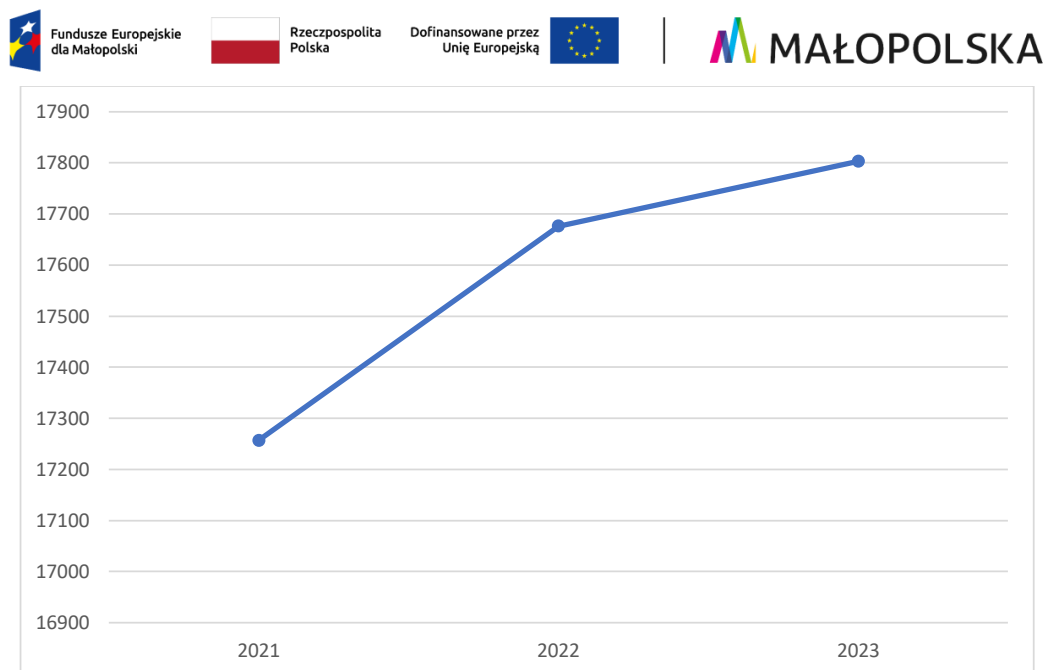
Program Usług Społecznych w Liskach będzie zatem zawierał nowe i stare usługi społeczne, skierowane do osób, rodzin grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców. Istotną cechą programu będzie kompleksowość pomocy, oznaczająca sprofilowane pakiety usług, świadczone przez specjalistów reprezentujących różne zawody pomocowe, uzupełniane wsparciem społecznym oferowanym przez członków lokalnej społeczności w trybie pomocy sąsiedzkiej, grup samopomocowych czy wolontariatu.

I 4. Krótkie omówienie kontekstu społecznego gminy

Gmina Liszki położona jest w południowej części Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Od strony wschodniej graniczy z miastem Kraków, a od zachodniej z gminą Czernichów. Gmina Liszki wchodzi w skład powiatu krakowskiego. W pobliżu znajduje się Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków – Balice. Przez obszar gminy przechodzi autostrada A4 wraz z obwodnicą Krakowa oraz droga nr 780 łącząca Kraków z Chełmem Śląskim (przez Oświęcim). Jako gmina przylegająca do Krakowa posiada dobre połączenie z miastem liniami komunikacji miejskiej oraz prywatnymi liniami busów.

Zgodnie z danymi z rejestru ewidencji ludności na koniec 2023 r. w Gminie Liszki **zameldowanych osób na pobyt stały i czasowy było 17 803, co stanowi wzrost w stosunku do roku 2022 o 127 osób.** Liczba mieszkańców gminy w poprzednich latach powoli, ale systematycznie wzrastała. Oznacza to niewielki przyrost ludności - około 2,8% w ciągu czterech lat. Wzrost ten może świadczyć o dodatnim saldzie migracji lub przewadze urodzeń nad zgonami w poprzedzających latach. **Rok 2024 nie przyniósł jednak dodatniego przyrostu naturalnego.**

Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2021-2023.

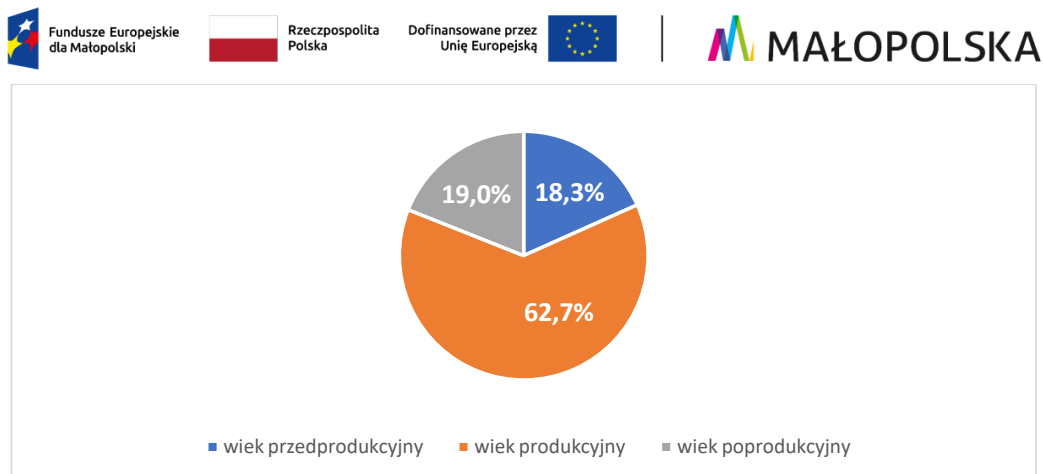

Źródło: Raport o stanie gminy Liszki za 2021, 2022, 2023 rok.

Struktura wieku mieszkańców zmienia się w kierunku starzenia się społeczeństwa, choć zauważalny jest też wzrost liczby dzieci i młodzieży. Populacja osób w wieku przedprodukcyjnym (0–17 lat) zwiększyła się z 3 925 w 2020 r. do 4 276 w 2023 r., co oznacza około 9% wzrostu. Równocześnie liczba osób w wieku produkcyjnym (18–59 lat kobiety, 18–64 lat mężczyźni) nieco spadła – z 10 963 do 10 788 (spadek o ok. 1,6%). Najstarsza grupa, czyli osoby w wieku poprodukcyjnym (powyżej 60/65 lat), znacząco się powiększyła – z 3 196 do 3 527 (wzrost o ponad 10%). Udział seniorów w ogólnej populacji wzrósł więc z 17,7% do około 19%. Wskaźnik podwójnego starzenia się (odsetek osób 80+ w populacji seniorów 65+) nieco się obniżył – z ok. 16,6% w 2020 r. do 15,0% w 2023 r. Oznacza to, że mimo wzrostu liczby najstarszych mieszkańców (85+ lat wzrosło z 229 do 250 osób), przybyło jeszcze więcej nowych seniorów w młodszych rocznikach poprodukcyjnych, zmniejszając względny udział najstarszych w grupie seniorów.

Warto odnotować także dane dotyczące osób z niepełnosprawnością. Według Narodowego Spisu Powszechnego (dane z 2021 r.), w gminie jest około 2 400 osób z niepełnosprawnościami, co stanowi mniej więcej 13% mieszkańców. W tym 1 104 to mężczyźni, a 1 296 kobiety. Ten odsetek obrazuje istotny wymiar społeczny – znaczną grupę osób mogących wymagać wsparcia medycznego i społecznego.

Wykres 2. Ekonomiczne grupy wiekowe- 2023 rok.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/kategoria/1604>

Tabela 1. Przyrost naturalny w Gminie Liszki- lata 2021-2023.

	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2021	184	197	-13
2022	140	135	+5
2023	160	128	+32

Źródło: Raport o stanie gminy Liszki za 2021, 2022, 2023 rok.

Rok 2024 nie przyniósł jednak dodatniego przyrostu naturalnego. W latach 2021-2023 wzrastała liczba mieszkańców Gminy Liszki. Wzrost liczby mieszkańców spowodowany był dodatnim przyrostem naturalnym oraz wzrastającym ogólnym saldem migracji. Struktura wieku mieszkańców zmienia się w kierunku starzenia się społeczeństwa, choć zauważalny jest też wzrost liczby dzieci i młodzieży. „Starzenie się” społeczeństwa wymagać będzie korekt w politykach rozwojowych i uwzględniania negatywnych skutków zmian demograficznych. Rosnący odsetek osób starszych, w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem niesie konieczność modyfikacji polityki senioralnej, a także polityki ochrony zdrowia.

I 5. Odniesienie do diagnozy potrzeb społecznych

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

Cele zawarte w niniejszym Programie sformułowano w oparciu o wnioski z przeprowadzonej w 2025 r. „Diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych Gminy Liszki”, zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Koncepcja badawcza diagnozy dotyczyła zapotrzebowania na usługi społeczne populacji gminy Liszki oraz możliwości ich świadczenia na poziomie gminy, z uwzględnieniem różnych grup społecznych i lokalnych podmiotów.

Cele badania:

- Zidentyfikowanie potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych, takich jak pomoc rodzinom, wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
- Ocena potencjału lokalnych instytucji i organizacji pozarządowych do realizacji tych usług.
- Określenie głównych wyzwań i priorytetów w dostarczaniu wsparcia społecznego.

Zakres badań:

- Analiza dostępnych danych (np. struktura demograficzna, poziom korzystania z pomocy społecznej).
- Badania ankietowe i wywiady wśród mieszkańców oraz przedstawicieli organizacji i instytucji lokalnych.
- Pogłębiona analiza problemów i poszukiwanie rozwiązań poprzez zogniskowane wywiady grupowe.

Grupy docelowe badania:

- Mieszkańcy gminy (rodziny z dziećmi, seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie).
- Organizacje pozarządowe i przedsiębiorstwa społeczne.
- Pracownicy instytucji publicznych.

Pytania badawcze:

- Jakie są najważniejsze potrzeby społeczne w gminie?
- Jakie formy usług społecznych są obecnie dostępne w gminie?
- Jakie usługi należy rozwijać w pierwszej kolejności?
- Jakie istnieją zasoby i potencjał lokalny (instytucjonalny, społeczny, infrastrukturalny)?

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

- Jakie są główne bariery w dostępie do usług społecznych?
- Jakie grupy społeczne mają niezaspokojone potrzeby i w jakich obszarach?
- W jaki sposób można zaangażować społeczność lokalną w planowanie usług?

Metody badawcze:

- Analiza danych statystycznych.
- Ankiety (online, telefoniczne, papierowe).
- Wywiady grupowe i indywidualne.

Efektem badania jest raport zawierający szczegółowe wnioski i rekomendacje, które posłużyły m.in. do planowania strategii rozwoju lokalnych usług społecznych i poprawy ich dostępności.

II. PODSTAWY PRAWNE I DOKUMENTY STRATEGICZNE

II 1. Akty prawne

W ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych określono zasady:

- przyjmowania przez gminę programów usług społecznych,
- tworzenia, zadania, organizację oraz zasady działania centrum usług społecznych
- realizowania programów usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Pojęcie „usług społecznych” jest dużo szersze, niż „pomoc społeczna”, ponieważ jak ujęto to w art. 2. ust. 1. ww. ustawy, usługi społeczne oznaczają działania z zakresu:

- polityki prorodzinnej,
- wspierania rodziny,
- systemu pieczy zastępczej,
- pomocy społecznej,
- promocji i ochrony zdrowia,
- wspierania osób niepełnosprawnych,
- edukacji publicznej,
- przeciwdziałania bezrobociu,
- kultury,
- kultury fizycznej i turystyki,

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

- pobudzania aktywności obywatelskiej,
- mieszkalnictwa,
- ochrony środowiska,
- reintegracji zawodowej i społecznej

– podejmowane przez gminę w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, świadczone w formie niematerialnej bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców.

W myśl art. 5. ust. 1. ww. ustawy usługi społeczne określone w programie usług społecznych mogą być kierowane do osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców.

II 2. Strategia Rozwoju Gminy

Założenia i cele przyjęte w niniejszym Programie wpisują się w realizację celu podstawowego gminy Liszki wyrażonego w Strategii Rozwoju Gminy Liszki na lata 2021-2030.

Cel podstawowy brzmi:

Liszki w 2030 r. to gmina, w której wygodnie się żyje – miejsce przede wszystkim przyjazne dla mieszkańców, ale też przedsiębiorców oraz przyjezdnych, harmonijnie łączące rozwój mieszkaniowy i gospodarczy z poszanowaniem środowiska naturalnego. Gmina Liszki zachowuje charakter gminy wiejskiej leżącej w bezpośrednim sąsiedztwie Krakowa, której mieszkańcy korzystają w pełni z bliskości dużego miasta.

Gmina Liszki stawia na komfort zamieszkiwania i zaspokajanie potrzeb różnych grup mieszkańców, w szczególności dbając o potrzebę bezpieczeństwa: osobistego, społecznego, zdrowotnego i środowiskowego. Gmina jest dobrze skomunikowana i zapewnia wysoką jakość usług (komunalnych, edukacyjnych, społecznych), umożliwiając jednocześnie dostęp do tych będących w tzw. „zasięgu ręki” - oferowanych przez miasto Kraków.

Korzystając ze swojego dogodnego położenia w Metropolii oraz bezpośrednim sąsiedztwie lotniska w Balicach i autostrady A4, w gminie rozwija się lokalny rynek pracy bazujący na lokalnej przedsiębiorczości mieszkańców oraz nowych, perspektywicznych inwestycjach.

Gmina Liszki prowadzi przemyślaną, zrównoważoną, politykę inwestycyjną.

Gmina Liszki dysponuje bogatą ofertą czasu wolnego, która wyróżnia gminę na mapie Metropolii Krakowskiej. Oprócz zalewu „Kryspinów”, markę gminy atrakcyjnej rekreacyjnie

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

wzmacniają nowe tereny zielone (np. Stare Wiślicko, teren po kamieniołomie), sieć ścieżek rowerowych oraz infrastruktura rekreacyjno-sportowa, które pozwalają na aktywne spędzanie czasu w przyjemnych okolicznościach przyrody

W Strategii rozwoju gminy Liszki określono trzy domeny strategicznego rozwoju:

Domena 1: Gmina Liszki – komfortowa przestrzeń do życia

Domena 2: Gmina Liszki – przestrzeń dla rozwoju gospodarczego pozostającego w harmonii ze środowiskiem naturalnym

Domena 3: Gmina Liszki – przestrzeń do spędzania czasu wolnego

Program Usług Społecznych wspiera działanie w Domenach 1 i 2. Zawarte w programie usługi to szeroka oferta różnych form spędzania czasu wolnego adresowana do wszystkich grup społecznych. W ramach organizacji społeczności lokalnej realizując program będzie możliwe wyszczególnienie miejsc aktywności mieszkańców w poszczególnych sołectwach.

II 3. Powiązania z dokumentami powiatowymi, wojewódzkimi i krajowymi

Cele przyjęte w niniejszym Programie wpisują się w cele zapisane w poniższych dokumentach o wymiarze strategicznym na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym. Są to:

- Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju na rok 2020 (z perspektywą do 2030r.),
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021-2030,
- Polityka Społeczna Wobec Osób Starszych 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji”, który uległ aktualizacji na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- Program Rządowy „Dostępność +” 2018-2025,
- Program Wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025,

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską MAŁOPOLSKA

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego,
- Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030,

W **Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju – Polska 2030** określono główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju. Strategia obejmuje horyzont czasowy co najmniej 15 lat. Celem głównym dokumentu jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięciu tego celu mają służyć działania realizowane w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. W każdym z tych obszarów strategicznych zostały wytyczone strategiczne cele rozwojowe, które uzupełniono kierunkami interwencji. Do celów rozwojowych zaliczono następujące: wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji; zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym; poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki; stworzenie Polski Cyfrowej; rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”; zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska; wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia; zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego; stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej; wzrost społecznego kapitału rozwoju.

„Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji”, podlegał aktualizacji na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030. Jest to dokument operacyjno-wdrożeniowy, który uzupełnia Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego w zakresie przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

W zakresie polityki senioralnej należy zwrócić szczególną uwagę na **Politykę społeczną wobec osób starszych 2030**, którą Rada Ministrów przyjęła na mocy Uchwałą nr 161 z dnia 26 października 2018 r. Cel polityki społecznej wobec osób starszych stanowi podnoszenie jakości życia seniorów poprzez umożliwienie im pozostawania jak najdłużej samodzielnymi i aktywnymi oraz zapewnienie bezpieczeństwa. Obszary dotyczące ogółu osób starszych to

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

m.in. kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie, uczestnictwo w życiu społecznym, tworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia gospodarczego i rynku pracy, profilaktyka chorób, promocja zdrowia, zwiększanie bezpieczeństwa fizycznego, tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej, a także działania na rzecz edukacji dla starości (kadry opiekuńcze i medyczne), do starości (całe społeczeństwo), przez starość (od najmłodszego pokolenia) oraz edukacja w starości (osoby starsze).

Obszary uwzględniające działania wobec niesamodzielných osób starszych to w szczególności ułatwienie dostępu do usług wzmacniających samodzielność oraz dostosowanie środowiska zamieszkania do możliwości funkcjonalnych niesamodzielných osób starszych, zapewnienie optymalnego dostępu do usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczo-pielęgniacych, a także system wsparcia nieformalnych opiekunów niesamodzielných osób starszych przez instytucje publiczne.

Na podstawie Uchwały nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021r., przyjęto **Strategię na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030**, której celem głównym jest włączenie społeczne i zawodowe osób z niepełnosprawnościami. Założono stopniowy wzrost współczynnika aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, przy czym znaczny wzrost planowany jest w okresie w pełni efektywnej realizacji Strategii, tj. od 2023 r. do 2030 r.

- **Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”: Obszar I „Małopolskie”**, cel szczegółowy Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie, a w jego ramach przyjęto za główne kierunki polityki rozwoju: małopolskie rodziny, opieka zdrowotna i bezpieczeństwo, sport i rekreacja, kultura i dziedzictwo, edukacja, rynek pracy.
- **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Krakowskim na lata 2021-2026: cel strategiczny 1:** Wzmacnianie systemu wsparcia dzieci i rodziny ze szczególnym uwzględnieniem pieczy zastępczej, w tym w szczególności Cel operacyjny 3: Poprawa warunków rozwoju rodzin w procesie wychowania dzieci i zapewnienie wysokiej jakości kształcenia i poradnictwa oraz Cel operacyjny 6: Współpraca i wzmocnienie sektora organizacji pozarządowych. **Cel strategiczny 2:** Przeciwdziałanie problemom związanym z uzależnieniami i przemocą na terenie powiatu, w tym w szczególności Cel operacyjny 1: Wspieranie rozwoju podmiotów udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie lub uzależnieniami, a

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

także nawiązywanie oraz wzmacnianie współpracy pomiędzy podmiotami. **Cel strategiczny 3:** Wzmocnienie zasobów instytucjonalnych (w tym ich dostępności), a także rozszerzanie świadczonych usług oraz rozwój i wsparcie kadr instytucji zajmujących się pomocą społeczną, w tym w szczególności: Cel operacyjny 1: Rozwój usług instytucjonalnych, Cel operacyjny 2: Rozwój i wsparcie kadry placówek świadczących usługi społeczne, a także promowanie idei wolontariatu wśród społeczeństwa, Cel operacyjny 3: Rozwój infrastrukturalny oraz zwiększanie dostępności placówek świadczących usługi społeczne. **Cel strategiczny 4:** Wsparcie osób niepełnosprawnych oraz starszych na terenie powiatu krakowskiego, w tym w szczególności Cel operacyjny 1: Rozwój bazy lokalowej i placówek umożliwiających skuteczną pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym, Cel operacyjny 2: Zwiększenie poziomu aktywizacji i skuteczności rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, Cel operacyjny 3: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, Cel operacyjny 4: Tworzenie miejsc oraz podmiotów służących aktywizacji, integracji i wsparcia osób w wieku senioralnym, Cel operacyjny 5: Zwiększenie współpracy podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz starszych z powiatu krakowskiego, Cel operacyjny 6: Wsparcie środowiskowe i pomoc społeczna osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom.

Program Usług Społecznych sformułowany dla Gminy Liszki jest spójny z powyższymi dokumentami i odpowiada na zawarte w nich postulaty dotyczące poprawy jakości życia wszystkich grup społecznych.

III. POTRZEBY UZASADNIAJĄCE REALIZACJĘ PROGRAMU (WNIOSKI I REKOMENDACJE WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY)

Lp.	Wniosek	Rekomendacja
1.	Starzenie się społeczeństwa (zwiększanie się liczby seniorów w populacji) w Gminie Liszki	Ze względu na zjawisko starzenia się populacji konieczne jest wdrożenie przemyślanej polityki senioralnej i tworzenie kompleksowej oferty usług społecznych dla (różnych grup) seniorów. W świetle wyników badań, które wskazują na silną potrzebę intelektualnej aktywności i uczestnictwa w życiu społecznym wśród

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

		osób starszych, rekomenduje się rozwój zróżnicowanej i lokalnie dostępnej oferty edukacyjnej dla seniorów, odpowiadającej ich zainteresowaniom, możliwościom i oczekiwaniom. Rozwój usług edukacyjnych dla seniorów pozwoli nie tylko zaspokoić ich potrzeby intelektualne, ale również przeciwdziałać samotności, poprawić dobrostan psychiczny, zwiększyć poczucie sprawczości i przynależności do wspólnoty lokalnej. Warto postrzegać edukację seniorów nie jako luksus, ale jako element profilaktyki, zdrowia i aktywnego starzenia się.
2.	Centrum Usług Społecznych powinno pełnić rolę koordynatora i współtwórcy lokalnego rynku usług, podmiotu siecującego JST, NGO, biznes i mieszkańców Funkcją CUS jest również zapewnienie odpowiedniej jakości usług, m. in. poprzez tworzenie i monitorowanie standardów.	Rekomenduje się utworzenie systemu skutecznej koordynacji usług społecznych. Pożądane było by również wejście CUS w rolę podmiotu tworzącego i egzekwującego standardy w celu zapewnienia odpowiedniej jakości usług.
3.	Diagnoza wykazała, że rodziny z dziećmi mają szczególnie silne potrzeby w zakresie rozwoju oferty edukacyjno-wychowawczej, zwracając uwagę na deficyty w dostępności zajęć rozwijających dla dzieci i młodzieży – zarówno w wymiarze edukacyjnym, jak i emocjonalnym. Wskazano potrzebę rozwoju lokalnie dostępnej i atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Potrzebne są działania wspierające rozwój pasji, integrację rówieśniczą i aktywność fizyczną – realizowane blisko miejsca zamieszkania .	W odpowiedzi na jasno wyrażone potrzeby rodzin w Gminie Liszki kluczowe jest skoncentrowanie działań na zapewnieniu dostępnego i kompleksowego wsparcia rozwojowego, wychowawczego i opiekuńczego. Usługi społeczne powinny być ukierunkowane na realne potrzeby codziennego życia rodzin – z naciskiem na edukację, opiekę i integrację społeczną. Wzmocnienie systemowego wsparcia dla rodzin z dziećmi nie tylko poprawi jakość ich życia, ale także zwiększy szanse rozwojowe dzieci, odciąży opiekunów, ułatwi godzenie życia zawodowego z rodzinnym i wzmocni więzi rodzinne.
4.	W przeprowadzonych badaniach wykazano, że w Gminie Liszki nie ma wystarczającej infrastruktury kulturowej i rekreacyjnej . Zasoby fizyczne i lokalizacyjne nie zawsze są ożywiane odpowiednimi działaniami programowymi co sprawia, że wiele miejsc pozostaje niewykorzystanych lub mało atrakcyjnych dla różnych grup społecznych. Identyfikuje	W celu wykorzystania istniejącej infrastruktury kulturowej i rekreacyjnej w Gminie Liszki, rekomenduje się wdrożenie spójnej strategii aktywizacji przestrzeni publicznych, która obejmie zarówno aspekt programowy, jak i promocyjny. W szczególności proponuje się działania: • Opracowanie kalendarza wydarzeń lokalnych, obejmującego wszystkie

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską
 MAŁOPOLSKA

	się potrzebę systematycznego i strategicznego podejścia do aktywizacji przestrzeni publicznych, poprzez integrację działań kulturalnych, rekreacyjnych i edukacyjnych oraz poprawę komunikacji społecznej. Tylko wtedy możliwe będzie pełne wykorzystanie potencjału gminy jako miejsca nie tylko zamieszkania, ale także aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym.	sołectwa, z naciskiem na cykliczne imprezy rodzinne, plenerowe, międzypokoleniowe i rekreacyjne (np. pikniki, koncerty, gry terenowe, dni sołectw). • Aktywne angażowanie mieszkańców w tworzenie oferty – m. in. poprzez konsultacje społeczne, partnerstwo z organizacjami pozarządowymi oraz lokalnymi twórcami i przedsiębiorcami. • Zwiększenie widoczności lokalnych inicjatyw – rozwój narzędzi komunikacyjnych (strona internetowa, media społecznościowe, plakaty), promocja wydarzeń oraz transmisje i relacje online z wybranych wydarzeń. • Lepsze wykorzystanie istniejącej infrastruktury – adaptacja budynków sołeckich, budynków OSP, parków, placów zabaw i tras rekreacyjnych na potrzeby konkretnych działań edukacyjno-integracyjnych. • Wprowadzenie lokalnych animatorów kultury i rekreacji - organizatorów społeczności lokalnej – osób odpowiedzialnych za inicjowanie i koordynowanie działań w przestrzeniach publicznych, szczególnie poza centrum gminy, w sołectwach. W efekcie realizacji planowanych usług społecznych przestrzenie publiczne powinny przekształcić się w dynamiczne centra życia społecznego i kulturalnego, sprzyjające integracji mieszkańców, budowaniu relacji międzyludzkich oraz wzmacnianiu lokalnej tożsamości i poczucia przynależności.
5.	W Gminie Liszki istnieje wyraźne zapotrzebowanie na wzmacnianie i rozwijanie form aktywności lokalnej i sąsiedzkiej. Aktywność lokalna ma szczególne znaczenie w kontekście przeciwdziałania samotności, marginalizacji społecznej oraz odbudowywania zaufania i współpracy w społeczności.	W odpowiedzi na zidentyfikowane potrzeby rekomenduje się przyjęcie zintegrowanego modelu rozwoju usług społecznych, opartego na bliskości, dostępności, partnerskiej współpracy oraz aktywnym zaangażowaniu samych mieszkańców. Rekomenduje się zapewnienie usług dostosowanych do potrzeb konkretnych grup społecznych – dzieci, młodzieży, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, rodzin i opiekunów – z równoczesnym rozwijaniem ogólnodostępnych działań profilaktycznych, integracyjnych i

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

		edukacyjnych, które będą sprzyjać spotkaniom międzypokoleniowym i wzmocnieniu sąsiedzkich relacji.
6.	Przeprowadzone badania wyraźnie wskazują, że profilaktyka zdrowotna oraz edukacja prozdrowotna są uznawane przez mieszkańców za jeden z kluczowych obszarów wsparcia wszystkich grup społecznych.	Rekomenduje się opracowanie i wdrożenie zintegrowanego lokalnego programu profilaktyki zdrowotnej i edukacji prozdrowotnej, obejmującego zarówno działania edukacyjne w placówkach oświatowych jak organizację lokalnych kampanii informacyjnych i wydarzeń prozdrowotnych – takich jak dni zdrowia, warsztaty tematyczne, pikniki rodzinne z elementami profilaktyki oraz spotkania z ekspertami, dostępne także w mniejszych miejscowościach gminy.
7.	Podczas diagnozy wykazano, że osoby z niepełnosprawnościami mają ograniczony dostęp do oferty edukacyjnej i kulturalnej, która w obecnym kształcie nie uwzględnia w wystarczającym stopniu ich potrzeb, możliwości i sytuacji życiowej. Brakuje działań dostosowanych zarówno pod względem fizycznej dostępności, jak i formy przekazu czy tematyki zajęć. Oferta edukacyjna i kulturalna w Gminie Liszki wymaga rozszerzenia i dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – tak, aby była inkluzywna, dostępna i oparta na zasadzie równego uczestnictwa..	Rekomenduje się podjęcie działań zmierzających do tworzenia zróżnicowanej oferty edukacyjnej oraz kulturalnej, która będzie odpowiadać na realne potrzeby tej grupy mieszkańców – niezależnie od ich wieku, poziomu sprawności i miejsca zamieszkania. Wskazuje się na potrzebę podejmowania działań w zakresie: 1. Dostosowania zajęć i wydarzeń do potrzeb osób z niepełnosprawnościami: • organizacja zajęć w przestrzeniach pozbawionych barier architektonicznych, • wsparcia asystenta lub opiekuna, • umożliwienie udziału rodzin z osobą z niepełnosprawnością – oferta integracyjna. 2. Tworzenie lokalnych punktów edukacyjno-kulturalnych w sołectwach – mobilne pracownie prowadzące zajęcia dostosowane do różnych poziomów sprawności i potrzeb komunikacyjnych. 3. Współpraca międzysektorowa i z organizacjami pozarządowymi – rozwój partnerstwa z NGO, szkołami specjalnymi, stowarzyszeniami rodziców i samymi osobami z niepełnosprawnościami w celu współtworzenia oferty. 4. Promowanie kultury włączającej i integracyjnej – organizacja wspólnych wydarzeń dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów z różnymi

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

		poziomami sprawności – jako element integracji społecznej i przełamywania barier mentalnych.
--	--	--

IV. CELE PROGRAMU

IV 1. Cel główny

Zwiększenie dostępności mieszkańców gminy Liszki do zintegrowanych usług społecznych, adekwatnych do potrzeb społeczności lokalnej w oparciu o zasady kompleksowości, podmiotowości, jakości, powszechności, współpracy, pomocniczości oraz wzmacniania więzi społecznych.

IV 2. Cele szczegółowe

1. Poprawa standardów życia i bezpieczeństwa osób starszych oraz utrzymanie ich w środowisku zamieszkania;
2. Poprawa standardów życia osób z niepełnosprawnością oraz utrzymanie ich w środowisku zamieszkania;
3. Zwiększenie poziomu partycypacji mieszkańców w działania społeczne, samopomocowe oraz wolontariat;
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży oferty aktywnego spędzania czasu wolnego i możliwości realizacji swoich zainteresowań w celu właściwego rozwoju psychospołecznego;
5. Podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji wychowawczych rodziców i opiekunów w drodze działań edukacyjnych;
6. Zwiększenie dostępności mieszkańców do oferowanych usług;
7. Integracja społeczna mieszkańców i poprawa ich standardów życia.

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

V. ZAKRES PLANOWANYCH USŁUG SPOŁECZNYCH

V 1. Pakiety usług społecznych

Zakres działań przyjętych do realizacji na mocy niniejszego Programu zgrupowano w czterech pakietach:

- 1) Pakiet Rodzina,
- 2) Pakiet Senior,
- 3) Pakiet Wsparcie,
- 4) Pakiet Aktywności na rzecz społeczności lokalnej.

W poniższej tabeli przedstawiono, jakie usługi społeczne będą realizowane w ramach każdego z pakietu, wraz ze wskazaniem ich nazwy, planowanego zakresu usługi, grupy docelowej adresatów usługi, podmiotów wykonujących usługi oraz terminu realizacji.

Tabela 2. Zakres planowanych usług społecznych

Lp	Nazwa usługi	Planowany zakres usługi	Grupa docelowa liczba osób/rodzin	Odniesienie do celów szczegółowych	Termin realizacji
PAKIET 1: RODZINA					
1.	Asystent rodziny	Objęcie usługami asystenta rodziny rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	Rodziny z dziećmi - 14 rodzin	Cel nr 5., nr 7	2025-2026
2.	Warsztaty i zajęcia dla dzieci i młodzieży	Zajęcia tematyczne rozwijające zainteresowania i podnoszące poziom kompetencji społecznych	Dzieci, młodzież,	Cel nr 4., nr 6, nr. 7	2025-2026
3.	Wsparcie rodziny	W ramach wsparcia rodzicielskiego – np. cykle edukacyjne dla rodziców, spotkania wspierające, konsultacje wychowawcze	Rodziny z dziećmi	Cel nr. 5., nr. 7	2025-2026
4.	Poradnictwo psychologiczne dla dzieci młodzieży i dorosłych	Wsparcie w rozwiązywaniu problemów emocjonalnych w tym m.in: radzenia sobie ze smutkiem, złością, apatią, bezradnością, lękiem oraz problemów z zachowaniem	Dorośli, dzieci, młodzież, rodziny z dziećmi	Cel nr. 1, nr. 2, nr. 5 , nr. 7	2025-2026

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

		antyspołecznym i postrzeganiu siebie.			
PAKIET 2: SENIOR					
5.	Międzypokoleniowe spotkania integracyjne	Wydarzenia integrujące seniorów ze społecznością lokalną i kształtujące pozytywny wizerunek osób starszych	Dorośli, w tym seniorzy oraz dzieci, młodzież, rodziny z dziećmi	Cel nr. 1, nr. 2, nr.3, nr. 7	2025-2026
6.	Uniwersytet III wieku	Wykłady/ spotkania ze specjalistami z różnych dziedzin	Mieszkańcy Gminy Liszki-osoby powyżej 55 r.ż.,	Cel nr. 1, nr.2, nr. 7	2026
PAKIET 3: WSPARCIE					
7.	Poradnictwo prawne	Dostęp do fachowych porad prawnych w celu zachowania bezpieczeństwa prawnego mieszkańców	Ogół mieszkańców	Cel nr. 1, nr. 2, nr. 6, nr. 7	2025-2026
8.	Promocja zdrowia	Działania w celu poprawy funkcjonowania psychospołecznego oraz wzbudzanie bardziej prozdrowotnej postawy życiowej, nastawionej na troskę o siebie i relacje z innymi.	Ogół mieszkańców	Cel nr. 1, nr. 2, nr. 5, nr. 6, nr. 7	2026
9.	Warsztaty edukacyjno-rozwojowe dla poszczególnych grup społecznych	Alternatywne formy spędzania czasu wolnego w celu edukacyjnym dostosowane do potrzeb określonych grup adresatów	Dorośli, w tym seniorzy oraz dzieci, młodzież, rodziny z dziećmi	Cel nr. 1, nr. 2, nr. 4, nr. 5, nr. 6, nr. 7	2025-2026
10.	Profilaktyka uzależnień/konsultacje	Działania informacyjne nt. zagrożeń ze strony uzależnień oraz metod ich rozpoznawania i reagowania. Motywowanie do podjęcia leczenia.	Ogół mieszkańców	Cel nr. 1, nr. 2, nr. 7	2025-2026
11.	Lisiecka Karta Mieszkańca	LKM zapewnia bezpłatny dostęp na teren Zalewu Na Piaskach, a także zniżki i promocje na skorzystanie z oferty lokalnych przedsiębiorców	Ogół mieszkańców	Cel nr. 6, nr. 7	2025-2026
12.	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	Wsparcie osób niepełnosprawnych w ich codziennym funkcjonowaniu, a także	Mieszkańcy z niepełnosprawnością	Cel nr. 1, nr. 2 nr. 7	2025-2026

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

		zapobieganie izolacji i integracja społeczna.			
13.	Usługi opiekuńcze	Wsparcie osób niepełnosprawnych w ich codziennym funkcjonowaniu	Mieszkańcy z niepełnosprawnościami	Cel nr 1, nr. 2, nr. 7	2025-2026
14.	„Podziel się z sąsiadem”	W tym : „Szała pełna dobra – wymiana odzieży, „Lodówka społeczna „ – wymiana żywności, „Wspólne ogrody” – wymiana roślin , ogrody społeczne.	Ogół mieszkańców	Cel nr. 1, nr.2, nr. 3, nr. 6, nr. 7	2025-2026
15.	Wsparcie organizacji pozarządowych w realizacji zadań statutowych	Spotkania, warsztaty, doradztwo dla organizacji pozarządowych	przedstawiciele NGO	Cel nr. 6, nr.7	2025-2026
PAKIET 4: AKTYWNOŚCI NA RZECZ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ					
14.	Akcje społeczne, pikniki, spotkania wydarzenia w środowisku	Alternatywne formy spędzania czasu wolnego, w tym: działania animacyjne, tematyczne, warsztaty edukacyjne dla społeczności lokalnej i wydarzenia integracyjne dla ogółu społeczności lokalnej	Mieszkańcy, seniorzy, dzieci i młodzież	Cel nr. 1, nr. 2, nr. 3, nr. 6, nr. 7	2025-2026
15.	Spotkania z partnerami, przedstawicielami jednostek samorządowych, OSP, III sektora	Organizowanie spotkań informacyjnych dla działaczy III sektora np. na temat finansowania, konkursów, propozycji współpracy, dyżury doradcze	Przedstawiciele NGO	Cel nr. 6, nr. 7	2025-2026

V 2. Warunki i tryb kwalifikowania osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w Programie

Przyznawaniem usług zajmuje się zespół do spraw organizowania usług społecznych, kierowany przez Organizatora Usług Społecznych, a tworzony min. Przez Koordynatorów Indywidualnych Planów Usług Społecznych. Kwalifikowanie do korzystania z usług społecznych jest ciągłe i odbywa się na zasadzie powszechnej dostępności, do czasu wyczerpania dostępnych rodzajów usług społecznych lub miejsc na poszczególne usługi.

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

Warunki oraz tryb kwalifikowania osób zainteresowanych skorzystaniem z usług społecznych ujętych w niniejszym Programie będą wdrażana zgodnie z przepisami rozdziału 5. Ustawy.

Osoby, które chcą skorzystać z usług społecznych przewidzianych w niniejszym Programie muszą spełnić podstawowy warunek dopuszczający – pozostawać mieszkańcem Gminy Liszki. Powyższe będzie weryfikowane na podstawie np. PIT, zaświadczenia o zameldowaniu, zaświadczenia o korzystaniu z OPS lub korzystaniu ze świadczeń rodzinnych, zaświadczenie z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi. Ponadto na etapie rekrutacji uczestnicy muszą potwierdzić poprzez złożenie oświadczenia, że nie otrzymują jednocześnie wsparcia w więcej niż jednym projekcie z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej, dofinansowanym ze środków EFS+.

Do objęcia wsparciem usług społecznych będą preferowane osoby:

- doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej niż jednej z przesłanek:

- rodziny, w tym rodziny dysfunkcyjne,
- rodziny (naturalne, zastępcze, adopcyjne) z dziećmi i ich otoczenie, w tym doświadczające trudności opiekuńczo wychowawczych lub w kryzysie,
- dzieci i młodzież,
- osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i ich opiekunowie,
- osoby z niepełnosprawnościami lub o ograniczonej mobilności,

- spełniające więcej niż jedną przesłankę określoną w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;

- korzystające z programu FE PŻ;

- opuszczające placówki opieki instytucjonalnej;

- wykluczone komunikacyjnie;

- osoby które opuściły jednostki penitencjarne w terminie ostatnich 12 miesięcy.

Kwalifikowanie osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w PUS będzie odbywało się za pośrednictwem Centrum na wniosek złożony przez:

- osobę zainteresowaną,
- jej przedstawiciela ustawowego albo
- opiekuna faktycznego.

Na tryb kwalifikowania do korzystania z usług społecznych składają się z następujące etapy:

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

1. Złożenie przez Wnioskodawcę wniosku wraz z oświadczeniem o spełnieniu określonych w Programie warunków do korzystania z usług społecznych.

2. Rozpoznanie przez Koordynatora Indywidualnych Planów Usług Społecznych indywidualnych potrzeb Wnioskodawcy. Rozpoznanie może obejmować zwrócenie się do Wnioskodawcy o dodatkowe udokumentowanie spełniania przez niego określonych w Programie warunków niezbędnych do zakwalifikowania, w tym informacji o sytuacji życiowej, zdrowotnej, rodzinnej i materialnej.

3. W przypadku potrzeby koordynacji usług społecznych określonych w Programie lub Programach usług społecznych, które mają być udzielane osobie zainteresowanej w okresie nie krótszym niż 3 miesiące Koordynator Indywidualnych Planów Usług Społecznych opracowuje Indywidualny Plan Usług Społecznych.

4. Zatwierdzenie Indywidualnego Planu Usług Społecznych przez Dyrektora Centrum Usług Społecznych lub Organizatora Usług Społecznych na podstawie upoważnienia.

5. KIPUS może nie zakwalifikować Wnioskodawcy do usług społecznych w sytuacji ograniczeń i limitów wynikających z budżetu przewidzianego na realizację Programu lub wskutek niespełnienia warunków określonych w programie niezbędnych do zakwalifikowania. W takiej sytuacji Wnioskodawca otrzymuje decyzję administracyjną o niezakwalifikowaniu do usługi podpisaną przez Dyrektora Centrum Usług Społecznych lub upoważnionego Organizatora Usług Społecznych.

Odmowa zakwalifikowania do korzystania z usług społecznych następuje w drodze decyzji administracyjnej w trybie określonym w Kodeksie postępowania administracyjnego.

Zakwalifikowanie i korzystanie z usług społecznych nie wymaga wydania decyzji administracyjnej.

Dokumenty złożone i wypełnione w procesie kwalifikowania do korzystania z usług społecznych nie podlegają zwrotowi.

V 3. Dane osobowe niezbędne do zakwalifikowania osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w Programie

Zakres danych osobowych niezbędnych do kwalifikowania mieszkańców gminy Liszki do korzystania z usług społecznych określonych w Programie obejmują: imię i nazwisko, numer telefonu, adres e-mail, data urodzenia, numer PESEL, adres miejsca zamieszkania, płeć, stan

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

cywilny, obywatelstwo, stopień pokrewieństwa z członkami rodziny, stopień niepełnosprawności, stan zdrowia.

Osoba zakwalifikowana/przedstawiciel ustawowy osoby zakwalifikowanej do korzystania z usług społecznych zobowiązany jest do zapoznania się z klauzulą informacyjną oraz z zakresu przetwarzania danych osobowych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

Zasady przetwarzania danych osobowych przez Centrum Usług Społecznych Gminy Liszki reguluje art. 50 Ustawy.

V 4. Opłaty i ulgi za usługi społeczne

Szczegółowe regulacje dotyczące odpłatności będą regulowane odrębnym dokumentem „Regulaminem odpłatności i ulg za usługi społeczne” wprowadzonym i zatwierdzonym zarządzeniem Dyrektora Centrum Usług Społecznych w Liskach.

Informacje dotyczące opłat, przekazywane będą osobie zainteresowanej w trakcie kwalifikacji do korzystania z wybranej usługi społecznej. Ustalanie opłaty za usługi społeczne, odbywa się na podstawie złożonych przez wnioskodawców oświadczeń o spełnieniu określonych w „Regulaminie odpłatności i ulg za usługi społeczne” warunków do korzystania z tych usług oraz posiadaniu uprawnień do ulg w opłacie za usługi społeczne. Oświadczenia, o których mowa składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Opłata za usługę społeczną musi być wniesiona niezwłocznie po zakwalifikowaniu do korzystania z usługi na rachunek bankowy Centrum Usług Społecznych w Liskach przed przystąpieniem do realizacji usługi. Następnie osoba zainteresowana jest zobowiązana dostarczyć dokument potwierdzający dokonanie przelewu do Koordynatora Indywidualnych Planów Usług Społecznych.

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

W przypadku niewwniesienia opłaty za wybraną usługę społeczną, zostanie wydana decyzja administracyjna o obowiązku uiszczenia opłaty, z określeniem wysokości należności z tytułu opłaty oraz termin jej uiszczenia. Należność z tytułu opłaty podlega ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Rezygnacja z korzystania z usług społecznych w Programie wymaga poinformowania dyrektora Centrum Usług Społecznych w Liskach. Rezygnacja nie zwalnia z obowiązku ponoszenia opłaty za usługi społeczne, z których osoba miała prawo korzystać do dnia złożenia rezygnacji.

V 5. Sposób dokumentowania spełnienia warunków do korzystania z usługi .

Dokumentowanie uprawnień dotyczących spełniania warunków niezbędnych do zakwalifikowania do korzystania z usług społecznych określonych w Programie odbywać się będzie na podstawie analizy dokumentów, przedstawionych przez osobę kwalifikowaną – Koordynatorowi Indywidualnych Planów Usług Społecznych.

Dokumentami potwierdzającymi spełnianie warunków niezbędnych do zakwalifikowania do korzystania z usług społecznych określonych w Programie są:

- 1) wniosek o przyznanie usług społecznych,
- 2) oświadczenia osoby kwalifikowanej o spełnianiu określonych w Programie warunków do korzystania z usług społecznych, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń,
- 3) podpisana klauzula informacyjna o przetwarzaniu danych osobowych mieszkańców Gminy Liski korzystających z usług społecznych,
- 4) wypełniony arkusz kwalifikacji do korzystania z usług społecznych,
- 5) IPUS uzgodniony z osobą kwalifikowaną do korzystania z usług społecznych i opracowany na spotkaniu kwalifikacyjnym,
- 6) przedłożone potwierdzenie lub jego kopia o dokonanej opłacie za wybraną przez mieszkańca usługę społeczną,
- 7) inne wskazane przez Koordynatora Indywidualnych Planów Usług Społecznych dokumenty potwierdzające sytuację m.in. życiową, zdrowotną, rodzinną i materialną oraz uprawnienia do skorzystania z ulg itp.

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

VI. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Tab. 4. Harmonogram realizacji Programu Usług Społecznych

Lp.	Etap	Wymiar czasowy
1.	Podjęcie przez Radę Gminy Liszki uchwały w sprawie przyjęcia do realizacji Programu Usług Społecznych na lata 2025-2027	Trzeci kwartał 2025 r.
2.	Koordinacja realizacji działań związanych z wdrożeniem Programu Usług Społecznych realizowana przez CUS, w tym: ✓ przygotowanie dokumentacji związanej z wyłonieniem potencjalnych wykonawców i zleceniem usług, ✓ zlecenie usług społecznych, ✓ świadczenie usług społecznych ✓ bieżący monitoring świadczonych usług społecznych	Od 01.09.2025 roku do 31.12.2026 roku.
3.	Ocena realizacji Programu Usług Społecznych w zakresie świadczenia usług społecznych, w tym: ✓ analiza i ocena jakości świadczonych usług (standaryzacja); ✓ monitoring w zakresie potrzeb i potencjału lokalnej społeczności.	Od 01.09.2025 roku do 31.12.2026 roku.
4	Aktualizacja potrzeb społeczności lokalnej w zakresie świadczonych usług społecznych z uwzględnieniem potencjału lokalnej społeczności	W razie potrzeby
5.	Przygotowanie i opublikowanie w BIP informacji z realizacji Programu Usług Społecznych	Do 30.04.2027 r. tj. najpóźniej do 4 miesięcy od zakończenia realizacji Programu

VII. ZASOBY I PARTNERSTWA

VII 1. Kadrowe, organizacyjne, finansowe

Głównym zasobem w realizacji celów Programy jest personel oraz zaplecze organizacyjne i finansowe Centrum Usług Społecznych w Liskach (zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy), którego zadaniem jest:

- opracowywanie niezbędnych dokumentów w celu realizacji usług społecznych,
- koordynacja, udział w realizacji, monitoring Programu Usług Społecznych,
- wsparcie merytoryczne w zakresie realizacji programu usług społecznych przez wykonawców,

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

- wyszukiwanie i włączanie jak największej liczby podmiotów mogących realizować usługi społeczne na rzecz mieszkańców.

Wykonawcą usług społecznych określonych w Programie (na podstawie art. 7 ust. 2 ustawy) może być w szczególności:

- urząd gminy lub
- inna niż urząd gminy jednostka organizacyjna gminy, w tym CUS, lub
- organizacja pozarządowa lub podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1491), wyłoniony na podstawie tej ustawy, lub
- podmiot wyłoniony na podstawie ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. 2024, poz. 1320) lub
- podmiot wykonujący działalność leczniczą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. 2024, poz. 779).

VII 2. Budżet programu i źródła finansowania.

Budżet Programu Usług Społecznych obejmuje finansowanie z obszaru: 1. środków EFS (dot. usług społecznych finansowanych w ramach EFS) 2. innych środków, obejmujących usługi własne (w tym środki finansowe pochodzące z: środków budżetu gminy, środków budżetu państwa, środków prywatnych mieszkańców, partycypujących w kosztach usług, oraz innych środków, pozyskanych w ramach ogłoszonych konkursów).

VIII. WSKAŹNIKI I MONITOROWANIE

VIII 1. Proponowane wskaźniki efektywności i rezultatów

Poniżej przedstawiono wskaźniki efektywności (mierniki), które posłużą do tworzenia narzędzi monitoringu i efektywności realizowanych usług, a w nawiasie zostały podane sposoby ich pomiaru.

- Wskaźniki ilościowe realizowanych usług:
 - liczba osób korzystających z usług społecznych (ewidencja wniosków/kwalifikacji);
 - liczba usług społecznych określonych w katalogu usług (Program Usług Społecznych);
 - liczba zrealizowanych usług (wewnętrzna ewidencja wniosków/kwalifikacji);

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

- liczba podmiotów realizujących usługi społeczne (wewnętrzna ewidencja zawartych umów/porozumień/zleceń);
- liczba partnerstw/porozumień międzysektorowych zawartych w związku z realizacją PUS (wewnętrzna ewidencja zawartych umów/porozumień);
- liczba indywidualnych planów usług społecznych; (wewnętrzna ewidencja indywidualnych planów usług społecznych);
- liczba działań wspierających: (wewnętrzna ewidencja działań/wydarzeń).
- **Wskaźniki jakościowe realizowanych usług:**
 - kompetencje osób realizujących usługi (ankieta zadowolenia);
 - poziom zadowolenia odbiorców usług (rozmowy podsumowujące IPUS);
 - poziom zadowolenia odbiorców usług (ankieta zadowolenia);
 - dostępność usług w zakresie odpowiadającym potrzebom mieszkańców (ankieta zadowolenia).

VIII 2. System monitorowania i oceny realizacji Programu

Celem stosowania monitoringu jest uzyskanie informacji przydatnych do podejmowania dalszych decyzji w zakresie efektywnej realizacji Programu, jak również podejmowanie – w razie takiej potrzeby - działań ulepszających proces świadczenia usług społecznych. W ramach monitoringu będą gromadzone informacje obejmujące charakterystykę odbiorcy usług społecznych z podziałem na poszczególne usługi, poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców i poziomu zadowolenia z jakości obsługi, jak również liczbę osób objętych nowymi usługami społecznymi realizowanymi w CUS.

Monitorowanie wdrażania Programu prowadzi Centrum Usług Społecznych w Lisskach. Monitoring opiera się na zbieraniu, gromadzeniu i analizie danych ilościowych (sprawozdawczych) oraz jakościowych (ankiety, wywiady) obejmujących stan realizacji usług społecznych ujętych w Programie.

VIII 3. Częstotliwość i forma raportowania

Wnioski z monitorowania realizacji Programu i ocena Programu w oparciu o mierniki efektywności realizacji Programu zostaną przedstawione w formie pisemnego **raportu końcowego**, który będzie opracowywany po zakończeniu realizacji Programu (zgodnie z art. 6 ust. 1 i 2 Ustawy).

Raport będzie zawierał:

- 1) nazwę Programu;

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

- 2) okres realizacji Programu;
- 3) przewidywaną liczbę osób objętych Programem oraz liczbę osób, które skorzystały z usług społecznych określonych w Programie, w podziale na poszczególne usługi;
- 4) opis stopnia realizacji Programu;
- 5) wyniki monitorowania realizacji Programu i ocenę Programu w oparciu o mierniki efektywności realizacji Programu;
- 6) koszty realizacji Programu;
- 7) listę wykonawców poszczególnych usług społecznych określonych w Programie.

IX. EWALUACJA I AKTUALIZACJA PROGRAMU

IX 1. Metody i terminy przeprowadzania ewaluacji

Celem przeprowadzania ewaluacji Programu jest ocena zasadności, adekwatności i efektywności działań podejmowanych na jego podstawie. W szerokim aspekcie ewaluacja służy udzieleniu odpowiedzi na pytanie, w jakim stopniu Program rozwiązuje istniejące problemy społeczne.

Za ewaluację odpowiedzialni będą pracownicy na kluczowych, kierowniczych stanowiskach Centrum Usług Społecznych, ewentualnie powołany do tego celu na stałe lub doraźnie - zespół zadaniowy.

Ta grupa pracowników CUS będzie opracowywać roczne raporty z ewaluacji oraz raport z ewaluacji końcowej, posługując się danymi zgromadzonymi poprzez system monitoringu.

IX 2. Zasady aktualizacji programu.

Z uwagi na przyjęcie perspektywy półtorowej roku w realizacji celów niniejszego Programu, należy liczyć się z wysokim prawdopodobieństwem konieczności okresowej aktualizacji Programu. Konieczność aktualizacji dokumentu może wynikać w szczególności ze zmian zachodzących w otoczeniu społeczno-gospodarczym i prawnym gminy Liszki. W razie takiej potrzeby aktualizacja Programu zostanie przeprowadzona przez Centrum Usług Społecznych w Liskach, niezwłocznie po dostrzeżeniu takiej potrzeby.